

Den Haag

Datum

17 december 2024

Registratienummer

DSB/10768545

RIS320848

Voorstel van het college inzake Verordening nadeelcompensatie Den Haag 2025

Toelichting

De nadeelcompensatieregeling in titel 4.5 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb) is op 1 januari 2024 in werking getreden. In deze regeling worden bestaande regelingen voor nadeelcompensatie uit verschillende wetten en buitenwettelijke regelingen samengevoegd en geharmoniseerd. Titel 4.5 van de Awb voorziet in een algemene regeling in de Awb van de vergoeding (of tegemoetkoming) van schade door rechtmatig overheidshandelen. Daarbij kan worden gedacht aan verzoeken wegens winst- of inkomstenderving, gederfde huurinkomsten, of de lagere opbrengst bij de verkoop van een bedrijf of een onroerende zaak. Op 1 januari 2024 is tevens de Omgevingswet (hierna: Ow) in werking getreden. In de Ow is een nadeelcompensatieregeling opgenomen, die aansluit op de generieke regeling uit de Awb (hoofdstuk 15 van de Ow).

De systematiek onder de Ow van 'globaal bestemmen' en 'open normen' zorgde ervoor dat het planschadestelsel, zoals dat fungeerde onder de Wet ruimtelijke ordening, moest worden aangepast. Daarin werd immers uitgegaan van een projectie van de maximale mogelijkheden, ongeacht of deze ook gerealiseerd zouden worden. De wens om de 'uitnodigingsplanologie' niet te laten frustreren door potentieel hoge schadeclaims, heeft ten grondslag gelegen aan de keuzes die in hoofdstuk 15 van de Ow zijn gemaakt.

Met de voorliggende verordening worden op basis van Titel 4.5 Awb bepaalde procedurele zaken nader uitgewerkt. Voor de toepassing van titel 4.5 van de Awb is overgangsrecht bepaald op basis waarvan deze titel en daarmee de onderhavige verordening van toepassing zal zijn voor "nieuwe gevallen", die niet onder het overgangsrecht vallen.

Voor de goede orde, de nadere inhoudelijke bepalingen inzake de wijze van schadeberekening worden voor de verschillende soorten nadeelcompensatie per schade-soort uitgewerkt in een aparte beleidsregel. Er zal nog een nader reglement worden vastgesteld ten aanzien van de invulling van de adviescommissie nadeelcompensatie.

Besluitvorming

Gezien het vorenstaande, stelt het college de raad voor het volgende besluit te nemen:

De raad van de gemeente Den Haag,

gezien het voorstel van het college van 17 december 2024,

gelet op:

- de artikelen 108 en 149 van de Gemeentewet;
- titel 4.5 van de Algemene wet bestuursrecht;
- afdeling 15.1 van de Omgevingswet;

besluit vast te stellen de Verordening nadeelcompensatie Den Haag 2025:

Artikel 1. Toepassingsbereik

Deze verordening heeft betrekking op aanvragen voor de vergoeding van schade als bedoeld in artikel 4:126, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht, waarvan de aanvrager stelt dat die wordt veroorzaakt door een bestuursorgaan van de gemeente.

Artikel 2. Aanvraag

1. De aanvrager van schadevergoeding maakt gebruik van een door het bestuursorgaan vastgesteld (elektronisch) formulier.
2. In aanvulling op artikel 4:127 van de Algemene wet bestuursrecht bevat een aanvraag mede
 - a. als het schade betreft wegens winst- of inkomstenderving:
 - 1° vermelding van de schadeperiode en locatie waarvoor de aanvraag wordt ingediend;
 - 2° een verlies- en winstrekening over de 3 volle kalenderjaren vóór het startjaar van het project of de werkzaamheden, tenzij dit redelijkerwijs niet kan worden gevergd van de aanvrager;
 - 3° de kwartaalaangiften btw over de 3 volle kalenderjaren vóór het startjaar van het project of de werkzaamheden, tenzij dit redelijkerwijs niet kan worden gevergd van de aanvrager;
 - 4° de kwartaalaangiften btw van het volledige jaar waarin de werkzaamheden werden uitgevoerd voor zowel de periode waarin de werkzaamheden nog niet zijn gestart of reeds zijn beëindigd als de uitvoering van de schadeveroorzakende werkzaamheden;
 - 5° de maandomzetcijfers van de 3 volle jaren voor het startjaar van het project of de werkzaamheden, tenzij dit redelijkerwijs niet kan worden gevergd van de aanvrager;
 - 6° een huurovereenkomst voor zover daarvan sprake is;
 - 7° een uittreksel uit het handelsregister van de Kamer van Koophandel;
 - b. als het schade betreft wegens gedeerde huurinkomsten: een afschrift van de huurovereenkomst of gebruiksovereenkomst en een eigendomsakte;
 - c. als het schade betreft wegens de lagere opbrengst bij de verkoop van een bedrijf of een onroerende zaak de eigendomsakte van de onroerende zaak dan wel indien het de verkoop van een bedrijf betreft, een taxatierapport van een erkend taxateur.

Artikel 3. Adviescommissie

1. Het bestuursorgaan wint slechts advies in bij een adviescommissie voor zover dat naar zijn oordeel noodzakelijk is om op de aanvraag te kunnen beslissen.
2. Advies als bedoeld in het eerste lid, wordt in ieder geval niet ingewonnen als:
 - a. de aanvraag naar het oordeel van het bestuursorgaan kennelijk ongegrond is, omdat zich kennelijk een weigeringsgrond voordoet als bedoeld in artikel 4:126, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht,
 - b. de schade kennelijk niet kan worden toegerekend aan een door het bestuursorgaan genomen besluit of verrichte handeling,
 - c. de aanvraag naar het oordeel van het bestuursorgaan voldoende gelijkenis vertoont met andere aanvragen waarvoor al advies is uitgebracht, of waarover al een besluit is genomen,
 - d. de schade kennelijk binnen het normaal maatschappelijk risico valt, of
 - e. naar het oordeel van het bestuursorgaan in de gemeentelijke organisatie voldoende deskundigheid voor de beoordeling van de aanvraag aanwezig is.

3. Een adviescommissie bestaat uit een of meer externe deskundigen en kan zijn:
 - a. een vaste commissie, die bestaat uit één of meer onafhankelijke leden die door burgemeester en wethouders voor een termijn van maximaal vier jaar worden benoemd met de mogelijkheid tot herbenoeming voor maximaal vier jaar, of
 - b. een tijdelijke commissie voor advisering met betrekking tot een of meer aanvragen, aan te wijzen door het bestuursorgaan dat de aanvragen behandelt.

Artikel 4. Procedure

1. Als advies wordt ingewonnen bij een adviescommissie informeert het bestuursorgaan de aanvrager en belanghebbenden.
2. Bij de toepassing van de artikelen 4:7 en 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht wordt naast de aanvrager voor zover van toepassing betrokken:
 - a. degene die de activiteit verricht en met wie een overeenkomst als bedoeld in artikel 13.3c, eerste lid, van de Omgevingswet is gesloten, en,
 - b. als sprake is van een schadeveroorzakend besluit naar aanleiding van een aanvraag, zoals geregeld in artikel 13.3d van de Omgevingswet, de aanvrager van dat besluit of degene die de toegestane activiteit verricht, tenzij:
 1. de schadevergoeding redelijkerwijze voor rekening behoort te blijven van het bestuursorgaan, of,
 2. de schadevergoeding voldoende op een andere manier is verzekerd.

Artikel 5. Werkwijze van de adviescommissie

1. De voorzitter van de adviescommissie stelt de aanvrager, bestuursorgaan en de belanghebbenden in de gelegenheid een toelichting te geven, dan wel een standpunt over de aanvraag kenbaar te maken.
2. Indien dit voor het uitbrengen van het advies nodig is, wordt door de adviescommissie de situatie ter plaatse bezichtigd. Het tijdstip waarop deze plaatsopneming plaatsvindt wordt bepaald door de voorzitter van de adviescommissie.
3. Alvorens een advies uit te brengen zendt de voorzitter van de adviescommissie binnen zestien weken na de dagtekening van de opdracht tot advisering een concept daarvan aan het bestuursorgaan, aan de aanvrager en aan de belanghebbenden. De voorzitter van de adviescommissie kan het bestuursorgaan verzoeken om instemming om deze termijn onder opgaaf van redenen met een daarbij aan te geven termijn te verlengen.
4. De aanvrager, het bestuursorgaan en de belanghebbenden worden in de gelegenheid gesteld om binnen vier weken na de toezending van het conceptadvies schriftelijk hierop te reageren.
5. In het geval tijdig reacties zijn ingediend, brengt de adviescommissie binnen vier weken na het verstrijken van de in het vierde lid bedoelde termijn een advies uit aan het bestuursorgaan, waarbij de betreffende reacties zijn betrokken.
6. In het geval geen of niet tijdig reacties zijn ingediend, brengt de adviescommissie binnen twee weken na het verstrijken van de in het vierde lid bedoelde termijn een advies uit aan het bestuursorgaan.

Artikel 6. Uitbetaling

Bij geheel of gedeeltelijke toewijzing van een aanvraag om schadevergoeding, wordt de toegewezen schadevergoeding uiterlijk betaald bij het onherroepelijk worden van het besluit op de aanvraag.

Artikel 7. Aanvraag voorschot

1. Het bestuursorgaan kan op een daartoe strekkende aanvraag beslissen een voorschot te verlenen op een uit te betalen geldsom.
2. Het voorschot bedraagt maximaal 90% van de naar verwachting uit te betalen geldsom.

Artikel 8. Inwerkingtreding

Deze verordening treedt in werking op 1 februari 2025.

Artikel 9. Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening nadeelcompensatie Den Haag 2025.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1. Toepassingsbereik

Deze verordening heeft betrekking op aanvragen om schadevergoeding vanwege rechtmatige overheidsdaad. Het gaat om nadeelcompensatie als bedoeld in titel 4.5 van de Awb en afdeling 15.1 van de Ow. Het kan voorkomen dat schade door meerdere overheden wordt veroorzaakt, bijvoorbeeld zowel de gemeente als het waterschap. In deze bepaling wordt verduidelijkt dat de aanvrager in dat geval het loket kiest. Het gaat in deze verordening om schade waarvan door de aanvrager wordt gesteld dat die wordt veroorzaakt door een bestuursorgaan van de gemeente. Hierop bestaat een uitzondering. Dat betreft de situatie waarbij de aanvraag om schadevergoeding betrekking heeft op een besluit ter uitvoering van een projectbesluit. Op die situatie is de regeling van artikel 15.8 van de Ow van toepassing. Daarin is geregeld dat het bestuursorgaan dat het projectbesluit heeft vastgesteld het bestuursorgaan is dat de schadevergoeding toekent.

Artikel 2. Aanvraag

Eerste lid

De artikelen 4:2 en 4:127 van de Awb bevatten een grondslag voor de aanvraagvereisten voor het in behandeling nemen van een aanvraag om schadevergoeding. Als niet aan de aanvraagvereisten wordt voldaan kan de aanvraag op grond van artikel 4:5 van de Awb buiten behandeling worden gesteld. In aanvulling hierop is in het eerste lid geregeld dat de aanvrager van schadevergoeding gebruik maakt van een door het bestuursorgaan vastgesteld (elektronisch) formulier. Wanneer de aanvraag niet wordt aangeleverd via het (elektronisch) formulier, kan worden besloten de aanvraag niet in behandeling te nemen. Dat kan betekenen dat de aanvrager wordt verzocht de aanvraag nadeelcompensatie alsnog via het formulier in te dienen. De gemeente moet dan aangeven bij de aanvrager dat de aanvraag niet compleet is om in behandeling te worden genomen. De gemeente kan dan expliciet de termijnen opschorten tot het moment dat wel de stukken zijn ingediend.

Tweede lid

Hier zijn aanvullende eisen ten aanzien van schadeclaims wegens winst- of inkomstenderving of gederfde huurinkomsten opgenomen. In artikel 4:2 van de Awb is vastgelegd dat een aanvraag wordt ondertekend en ten minste bevat: (a) de naam en het adres van de aanvrager, (b) de dagtekening en (c) een aanduiding van de beschikking die wordt gevraagd. In artikel 4:127 van de Awb is vastgelegd dat de aanvraag mede bevat: (d) een aanduiding van de schadeveroorzakende gebeurtenis en (e) een opgave van de aard van de geleden of te lijden schade en, (f) voor zover redelijkerwijs mogelijk, het bedrag van de schade of een specificatie daarvan. Verder verschaft de aanvrager de gegevens en bescheiden die voor de beslissing op de aanvraag nodig zijn en waarover hij redelijkerwijs de beschikking kan krijgen. Het gaat hier om gegevens en bescheiden die ten minste worden verstrekt. Het kan wenselijk zijn om dit voor aanvragen om schadevergoeding nader te specificeren. Uiteraard worden alleen gegevens gevraagd die noodzakelijk zijn voor de beoordeling van de aanvraag.

Artikel 3. Adviescommissie

Eerste en tweede lid

In dit artikel is voorzien in de mogelijkheid om de gemeentelijke deskundigheid naar aanleiding van een ingekomen aanvraag om schadevergoeding aan te vullen. Alleen als het nodig is, wordt advies ingewonnen bij een adviescommissie. Dit uitgangspunt komt ook tot uitdrukking in het tweede lid. Daarin is vastgelegd in welke situaties in ieder geval geen advies bij een adviescommissie wordt ingewonnen. Als een adviescommissie wordt ingeschakeld, betekent dit niet automatisch dat deze wordt gevraagd over de hele aanvraag te adviseren. De adviseur(s) zijn adviseurs als bedoeld in artikel 3:5 van de Awb en vormen een adviescommissie als bedoeld in artikel 4:130 van de Awb. Dat betekent dat moet worden voldoen aan de vereisten van dat artikel, waaronder een onafhankelijk voorzitter. Bij het afhandelen van aanvragen waarbij adviseur(s) zijn aangewezen bedraagt de beslistermijn maximaal zes maanden in plaats van de reguliere termijn van acht weken. Die termijn kan eenmaal met ten hoogste zes maanden worden verdaagd (artikel 4:130 van de Awb).

Voor het instellen van de commissie zal nog separaat een instellingsbesluit volgen en een reglement worden vastgesteld waarin zaken zoals de benoeming en de vereisten die aan de adviseurs worden gesteld nader worden uitgewerkt. De adviseur(s) maken in ieder geval geen deel uit van en zijn niet werkzaam onder verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan en zijn niet betrokken bij de schadeveroorzakende gebeurtenis waarop de aanvraag betrekking heeft.

Derde lid

Een adviescommissie bestaat, afhankelijk van de behoefte, uit een of meer deskundige adviseur(s). Bij zaken die betrekking hebben op inkomensderving kan worden gedacht aan deskundigheid op het gebied van accountancy of financieel economische bedrijfsvoering. En bij zaken die betrekking hebben op waardevermindering van een onroerende zaak aan extra deskundigheid op het gebied van taxaties. Bij het te nemen besluit wordt de adviseur van het advies vermeld en het advies kan hierbij ter motivering worden gevoegd (artikel 3:8 van de Awb). Er kan in afwijking van het advies worden besloten. Dat moet dan wel goed worden gemotiveerd. Verder is het van belang dat het bestuursorgaan zich ervan vergewist, dat het onderzoek van de adviseur(s) op zorgvuldige wijze heeft plaatsgevonden (artikel 3:9 van de Awb).

Artikel 4. Procedure

Eerste lid

De procedure en bijbehorende beslistermijnen voor het tot stand komen van het besluit op de aanvraag om schadevergoeding zijn uitputtend geregeld in de Awb. Aanvullend hierop is vastgelegd dat het bestuursorgaan de aanvrager en belanghebbenden informeert als advies wordt ingewonnen bij een adviescommissie. De opdracht aan de adviseur(s) kan ook worden ingetrokken. In dat geval worden de aanvrager en belanghebbenden daar ook over geïnformeerd.

Tweede lid

Op de voorbereiding van het besluit op een aanvraag om schadevergoeding is de Awb van toepassing, waaronder de bepalingen over de voorbereiding van besluiten (hoofdstuk 4 van de Awb). Dat betekent onder andere dat de artikelen 4:7 en 4:8 van de Awb van toepassing zijn op grond waarvan de aanvrager en eventuele belanghebbenden, binnen de daar opgenomen kaders, in de gelegenheid worden gesteld om voorafgaand aan de beslissing op de aanvraag een zienswijze naar voren te brengen. In het tweede lid is verduidelijkt welke partijen naast de aanvrager een zienswijze naar voren kunnen brengen. Dat zijn voor zover van toepassing degenen met wie een schadeovereenkomst is gesloten en, als sprake is van een schadeveroorzakend besluit naar aanleiding van een aanvraag: de aanvrager van dat besluit of degene die de toegestane activiteit verricht. Die zienswijze kan naar keuze schriftelijk of mondeling naar voren worden gebracht (artikel 4:9 van de Awb).

Artikel 3. Werkwijze van de adviescommissie

In dit artikel is de werkwijze voor de Adviescommissie geregeld. De werkwijze kenmerkt zich door de het uitgangspunt van hoor en wederhoor. En, met het artikel worden ook de termijnen aangegeven voor de verschillende stappen in het proces van advisering.

Artikel 6. Uitbetaling

In deze bepaling is de uiterste betaaltermijn vastgelegd. Als een aanvraag om schadevergoeding geheel of gedeeltelijk wordt toegekend, wordt het betreffende bedrag uiterlijk bij het onherroepelijk worden van het toekenningsbesluit uitbetaald. Dus na afronding van eventuele bezwaar- en beroepsprocedures.

Artikel 7. Aanvraag voorschot

Eerste lid en tweede lid

In dit artikel is vastgelegd dat het bestuursorgaan op een daartoe strekkende aanvraag kan beslissen een voorschot te verlenen op het eventueel uit te betalen bedrag aan schadevergoeding. Dit kan worden gedaan als redelijkerwijs kan worden aangenomen dat een verplichting tot betaling zal worden vastgesteld. Hiertoe kan door de aanvrager een verzoek worden gedaan.

In het tweede lid is de maximale hoogte van het voorschot vastgelegd.

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van 23 januari 2025.

De griffier,

De voorzitter,